Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. — Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЛИПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 179. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 11, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ЗДОБУВ НОВУ ПЕРЕМОГУ НА КОНВЕНЦІЇ В ШІКАҐО

ПЛЕНАРНА СЕСІЯ ПРИЗНАЛА МІСЦЯ ПРИХИЛЬНИКАМ АЙЗЕНГАВЕРА З ДЖОРДЖІЇ; КРЕДЕНЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ПІДТРИМУЄ ПРИХИЛЬНИКІВ ТЕФТА З ТЕКСАС; ГУВЕР ПІДТРИМУЄ ТЕФТА; ГЕРАЛД ТРИБЮН ЗАЯВИВСЯ В КОРИСТЬ АЙЗЕНГАВЕРА

Перед вибором кандидата

Шікаґо, четвер 10 липня. На конвенції Республіканської Партії, що ведеться тут від понеділка, сьогодні ввечорі мав би вже наступити остаточний вибір республіканського кандидата на президента Злучених Держав в найближчих виборах в листопаді, і обидва головні кандидати, ген. Двайт Д. Айзенгавер та сенатор Роберт А. Тефт і їх прихильники роблять останні зусилля, щоб здобути потрібну більшість під час виборів. Впродовж вчорашніх нарад зайшли деякі події, що практично дають обидвом кандидатам надію на перемогу. Насамперед прихильники ген. Айзенгавера здобули нову велику перемогу над групою сен. Тефта під час голосування на пленарній сесії, але теж сен. Тефт має низку успіхів, які свідчать, що він все ще опановує конвенційний апарат. Ген. Айзенгавер здобув перемогу в справі делеґатів з Джорджії. З того стейту є подвійна делеґація, одна з них підтримує сен. Тефта, а друга ген. Айзенгавера. Попереднього дня Креденційний Комітет, який перевіряє і апробує повновласті делеґатів, був признав місця прихильникам сен. Тефта. Вчора ця справа опинилася на пленарній сесії і вона більшістю 607 голосів проти 531 признала право голосу 17 делеґатам з Джорджії, які підтримують кандидатуру ген. Айзенгавера. Раніше конвенція була вирішила в користь Айзенгавера подібну спірну проблему делеґацій з Тексас, але опісля Красвий Комітет і Конвенційний Комітет погодились прийняти запропонований сен. Тефтом компроміс і признати право голосу 22 делеґатам, які підтримують Тефта і 16 які підтримують Айзенгавера. Змагання за голоси делеґатів продовжуються з обох боків і прихильники обидвох кондидатів використовують всі можливості, щоб запевнити собі перемогу. Тепер загальна увага звернена на делеґацію з Пенсилвенії з губернатором Файном на чолі, яка досі ще не виявила свого становища, хоча губернатор схиляється більше до підтримки ген. Айзенгавера. Прихильники Тефта намагаються тепер переконати губ. Файна, що коли він не підтримає ген. Айзенгавера, то республіканським кондидатом на президента міг би ще бути іменований його приятель ген. Доґлес МекАртур. Після вибору кандидата сьогодні ввечорі, конвенція мала б закінчитися завтра вибором кандидатів на заступника президента.

„АЙК" ПРАЦЮВАТИМЕ ДЛЯ РЕСП. ПЕРЕМОГИ

Ген. Двайт Айзенгавер (зліва), один з головних кандидатів на республіканську кандидатуру на президента, конферує з сенатором В. Нолендом, головою каліфорнійської делеґації на конвенції в Шікаґо. Ген. Айзенгавер заявив, що він докладатиме всіх зусиль до республіканської перемоги в найближчих виборах, без уваги на те чи він сам буде обраний кандидатом.

Гувер підтримує кандидатуру Тефта

Шікаґо. — Колишній президент Злучених Держав Герберт Гувер висловився вчора виразно в користь кандидатури сен. Роберта Тефта. Гувер, якому конвенція була влаштувала небувалу овацію під чав його промови, опісля заявив: „Моє сумління наказує мені висловити свою думку. Я підтримую сенатора Тефта, якого я знаю від часу його зв'язків зі мною в першій світовій війні". В дальшому б. президент вияснив, що він підтримує сенатора Тефта, бо той довгою публічною службою виявив високі провідницькі властивості та відданість інтересам країни. Гувер виступив із своєю заявою в добре обдуманий час, бо власне тоді, як велися змагання за право голосу для невияснених делеґацій. Сама заява колишнього президента не була несподіванкою, бо його вже від давна вважали прихильником кандидатури сен. Тефта.

Геральд Трибюн висловлюється в користь ген. Айзенгавера

Ню Йорк. — Другий великий американський щоденник „Н. Й. Геральд Трибюн", який досі затримував резерву в своїй підтримці республіканського кандидата, виступив тепер із заявою в користь кандидатури ген. Айзенгавера. В редакційному повідомленні на першій сторінці у виданні з 10 липня Г. Т. заявляє, що „народ хоче Айзенгавера". В заяві сказано: „В цю рішальну годину ми заявляємо, що народ Америки виявив знову і знову — на кожному рівні політичного процесу та через безчисленні органи народного голосу: народ хоче його з простих, основних мотивів". В дальшому щоденник називає ці мотиви: Ген. Айзенгавер є надією на мир, він може об'єднати країну, він може запевнити перемогу.

Конвенціям у Шікаґо приглядаються мільйони глядачів

Шікаґо. — З початку цього тижня конвенційні наради Республіканської партії передаються широким масам радіослухачів й телеглядачів. Поскільки наради останньої передвиборчої конвенції в Філаделфії можна було бачити тільки в східній частині ЗДА, то теперішні наради доступні для спостереження майже по всій країні. Число властителів апаратів телевізії досягло тепер величезної цифри й обраховують, що 70,000,000 осіб приглядається подіям в Шікаґо. Число ж радіослухачів ще більше й більша частина всього населення ЗДА слухає промов і суперечок з Шікаґо.

ГЕЛІКОПТЕРИ ЗДА ЛЕТІТИМУТЬ ЧЕРЕЗ ОКЕАН

Вашинґтон. — Керівництво повітряних сил вирішило вислати два гелікоптери для досвідного лету через океан до Европи. Це будуть два апарати „Сікорскі Н—19", що полетять з однієї з літунських баз з Массачусетс до Німеччини. Їх шлях лежатиме через Лябрадор, Ґренляндію, Ісляндію й Шотляндію. Увесь шлях обраховано на 4,355 миль й гелікоптери матимуть лише шість зупинок в дорозі. Для спостерігання над апаратами призначено чотирьох визначних спеціялістів в цій ділянці, що з них три служили в Третьому досвідному з'єднанні в Кореї. Це з'єднання відзначилося великою справністю й відвагою під час евакування понад п'ятьох тисяч вояків, рахуючи від початку військових дій в Кореї. Гранична швидкість цього типу машин виносить 100 миль на годину, тому увесь час перебування апаратів у повітрі під час лету обраховано на 40 годин. Досі гелікоптери ще не були випробовувані на так далекі відлеглости й їх обладнання не пристосовано для цього. Гелікоптери, що полетять тепер, матимуть спеціяльні резервуари для пальнoго, що дозволить їм довго триматися в повітрі. Вони летітимуть один біля одного, щоб, на випадок катастрофи, уцілілий апарат міг вирятувати залогу іншого.

Комітет прийняв проєкт республіканської „воюючої плятформи"

Шікаґо. — Конвенційний Резолюційний Комітет, після понад 6 годин дебат, прийняв вчора проєкт республіканської плятформи у внутрішній і закордонній політиці. Проєктодавці тої плятформи назвали її „воюючою плятформою". Згідно з правильником вона мала б піти під ухвалу пленарної сесії конвенції ще перед вибором кандидата на президента, отже впродовж сьогоднішнього дня. Досі проголошено ще тільки постанови в справах закордонної політики та громадянських прав. Відносно закордонної політики, Резолюційний Комітет, що складається з 106 членів, прийняв її в запропонованій формі. Натомість довгі дебати відбулися відносно громадянських прав, зокрема щодо боротьби проти нерівности в правах і праці з уваги на расу, релігію чи національне походження. Загально вважається, що проєкт тих постанов був „розводнений" і він є слабший, ніж був в плятформі з 1948-го року. В справах закордонної політики проєкт підтримує концепцію колективної безпеки та допомогу в оборонній підготовці закордонним країнам, але в межах можливостей американського господарства, передбачує рівновагу між Европою і Азією в боротьбі проти світового комунізму та насамперед закликає до створення могутньої американської авіяції, як головної оборонної сили. У внутрішній політиці плятформа заповідає безпощадну боротьбу проти комуністичної п'ятої колони, зменшення урядових видатків, підтримку малих підприємств, перевірку закону Тефта-Гартлі, боротьбу проти корупції і т. п. Так в закордонній, як і у внутрішній плятформі гостро критикується дотеперішню політику Демократичної Адміністрації.

Відновлено добування залізної руди в Рінґвуді, Н. Дж.

Рінґвуд, Н. Дж. — Недалеко Ню Йорку, всього одна година їзди автом від нюйоркського Таймс Сквер в місцевості Рінґвуд, в стейті Ню Джерзи, знаходяться закинені прадавні шахти залізної руди. Це найдавніші шахти в ЗДА, що мають свою славну минувшину. Перші праці розпочато в тій місцевості ще 1740 року й, з заліза, видобутого звідти, була виготовлена зброя для армії генерала Вашинґтона, що міг почванитися гарматами місцевого виробу. Рівнож прислужилась добича заліза в Рінґвуді для озброєння держави під час війни 1812 року, під час громадянської війни та першої світової війни. Одначе ці прадавні шахти потім були занедбані з різних причин й лише пильна потреба посиленого озброєння під час другої світової війни, звернула на них знову увагу міродайних чинників. Величезним вкладом грошей, шахти розпочато приводити до стану, можливого для експлуатації. Проте закінчення військових дій припинило розпочаті праці. Теперішнє грізне становище й запотребування в металі численних вирібень, що розташувані в стейті Ню Джерзи, змусили подумати про відновлення видобування руди в цій околиці. Окремий синдикат викупив шахти від держави за півтора мільйона долярів й приступив до влаштування шахт і видобування руди. Тепер вже, як посвідчило керівництво синдикату, добування руди осягає 400 тонн денно. Шахти, з їхніми підземними переходами, печерами, багатьома поверхами й крутими спусками та зворотами викликають незабутнє враження в тих, хто побував в їхніх нетрах.

Нова королева океану гостем англійців

Савтемптон, Анґія. — Корабель „З'єдинені Держави", який англійці вітали з великим захватом та повдоровляли з перемогою здобуття синьої стрічки швидкости на океані, — спочиває в пристані Савтемптон. Команда корабля видала прийняття на честь портової влади. Вайскавнт Рансіман заявив, що „конкуренція не мусить бути невмістна з кооперацією", та ґратулював всім, а також і „податковцям у ЗДА", натякаючи, що корабель збудовано при помочі державної допомоги. Англійці щиро вітали й поздоровляли з перемогою американський карабель, і по спортовому заявляли, що ЗДА здобула „першенство, але не надовго", бо англійці надіються його швидко відобрати.

У.К.К. ПЕРЕДАВ СВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПЛЯТФОРМИ

Шікаґо. — Красвий Комітет Республіканської Партії офіціяльно повідомив, що голова Українського Конґресового Комітету проф. д-р Лев Добрянський передав Республіканській Конвенції низку пропозицій для включення їх в республіканську плятформу в закордонних справах. В пропозиціях проф. Добрянського м. і. сказано: „Наша закордонна політика, базована на тривких принципах нашої Декларації Незалежности та на Великій Американській Традиції, призначена для збереження вільної і незалежної Америки в світовій спільноті суверенних націй і вільних людей. Це вимагає встановлення позитивної політики визволення для всіх поневолених народів величезної совєтської імперії та скріплення Об'єднаних Націй в першому і провідному інтересі нашої власної волі і незалежности". В дальшому проф. Добрянський запропонував, щоб американська закордонна політика була сформована м. і. так: „Ми скеровуємо нашу закордонну політику на збереження вільної і незалежної Америки та на її сміливий провід у формованій світовій спільноті рівних і суверенних націй та вільних людей в цілому світі. Ми з глибоким неспокоєм добачуємо важкі і фатальні недомагання постійної політики здержування, що її застосовує Демократична Адміністрація. В теперішній фазі міжнародного розвитку ця політика становить легкодушний підхід до смертельної загрози з боку совєтського імперіялізму. Вона зменшує наші можливості відвернути третю світову війну. Вона з безсердечною індіференцією залишає поневолені народи Центральної і Східної Европи та Азії на призволяще тиранського ярма Москви. Вона загрожує нам моральним і господарським банкроцтвом та спотворенням наших вільних інституцій. Натомість ми підтримуємо позитивну закордонну політику національного визволення, зв'язану з випрАвданими часом американськими принципами волі, незалежности і самоуправління для всіх народів і націй, які в своїй героїчній боротьбі проти комуністичного імперіялізму намагаються здійснити ті основні вартості національного існування. Така політика ґарантує Америці могутність ініціятиви, морального провідництва... — Ми повинні застосувати ту політику, виконуючи в цілости постанови доповнення Керстена до Акту Взаємної Безпеки, даючи матеріяльну підтримку активним елементам, які борються тепер за визволення своїх націй з неволі совєтського імперіялізму та комуністичної тиранії..." В дальшому проф. Добрянський відповідними аргументами мотивує необхідність такої політики в інтересі самої Америки та світового миру. Проголошений текст вже прийнятої Резолюційним Комітетом плятформи в закордонних справах свідчить, що ця плятформа йде по лінії пропонованої УККомітетом „політики визволення" замість дотеперішньої „політики здержування".

Пропозиції УКК до Республіканської плятформи передав проф. Л. Добрянський безпосередньо перед Конґресом У. К. К. минулої середи. Зараз після Конґресу до Шікаґо виїхала окрема делеґація УКК в складі: проф. Л. Добрянського, Д. Галичина і М. Пізнака. Проф. Л. Добрянський був м. і. обраний одним із заступників секретарів конвенції. Подібну делеґацію від УКК плянується вислати на конвенцію Демократичної Партії в другій половині цього місяця.

Опозиція в Мехіко запевняє про велике число жертв під час заворушень

Мехіко Сиcті. — Представник прихильників невдалого кандидата на президента держави під час минулонедільних виборів заявив, що уряд затаює дійсно число жертв понеділкових кривавих подій, що відбулися на вулицях столиці. За запевненням опозиції, уряд заховав трупи поляглих, щоб не виявити їхнього дійсного числа. Впливовий часопис „Ексцельзіор" подав відомість, що у вуличних боях полягло дев'ять осіб з-поміж демонстрантів, але пізніше особливо підкреслив, що відомості ці він має не з офіційних джерел які взагалі не згадують про забитих. Для спостерігачів — чужинців теж неможливо було устійнити правдиве число поляглих, поскільки урядові чинники не давали задовільних вияснень. Проте вістки з приватних джерел дають підстави припускати, що жертв було значно більше, ніж дев'ять. Так нпр., один лікар виявив деяким чужинним кореспондентам, що лише в одну лічницю було привезено щонайменше 35 трупів. Загострені напади на уряд промовля за те, що прихильники ген. Генрікеза Ґузмана мобілізуватимуть крайні елементи для дальшої боротьби проти уряду „Революційна партія" Ґузмана має виразно ліві симпатії й користається успіхом серед населення столиці. Вона наставлена неприхильно до співпраці з своїм північним сусідом, чого прихильником є новообраний президент.

Англійці не зменшать видатків на королеву

Лондон. Якщо був би пройшов внесок кількох соціялістичних послів, щоб англійській королеві зменшити видатки на прожиття з 475,000 до 250,000 фунтів (з 1,330,000 долярів до 700,000), то англійці та чужинці відвідувачі не могли б були бачити того пишного королівського походу під час коронації, на який уже від тепер чекає ввесь Лондон і Англія, і який має відбутися в червні 1953 року. Але англійці непохитні в любові до консервативних установ свойого королівства і тому внесок на зменшення видатків на королеву відкинули консерватистською і соціялістичною більшістю 344 гол. а за внеском голосували тільки 25 соціялістичних послів.

Підвишка оплат за проїзд в таксі

Ню Йорк. — Мейор міста Імпелітері підписав місцевий закон, що дозволяє на підвищення оплати за користування таксі. Внесок про це був зроблений двома членами міської ради, що належать до демократичного представництва з Бруклину. Підвишка оплати за таксі була оправдана тим, що ціни в місті значно зросли, а плата за таксі лишалася непідвищена від 1933 року, що кривдило властителів і працівників компаній таксі. Новими приписами запроваджено 28 відсоткову підвишку з чого скористають 11,878 таксі, що курсують по місті й мають на це офіційний дозвіл. Хоч дія закону впроваджується негайно, проте з виготи нової підвишки покищо користуватимуться лише ті таксі, що мають заінстальовані нові лічильники. Таких авт досі нараховується біля трьохсот. Решта ж таксі спішно перебудовують свої лічильники, що триватиме досить довго й продовжуватиметься біля двох місяців, коли оплата в усіх автах буде одностайна. До того часу пасажири таксі платитимуть таку оплату, яку виказує лічильник, себто в більшості авт за давнім обліченням. Одночасно підвищено оплату за користування з перевозово-буксирних авт, що братимуть найбільше по $4 за першу милю й по $1 за кожну наступну милю.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ПРОДОВЖУЮТЬ СВОЇ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ АЛІЯНТІВ

Токіо. — Після кількох днів мовчанки, комуно-китайська радіовисильня в Пекіні відновила вчора свої пропаґандивні обвинувачення проти аліянтів в Кореї, закидуючи їм вживання бактеріологічної зброї та заявляючи, що „американські аґресори" повинні бути „змушені" негайно підписати договір про перемир'я. Проте, контрольована комуністичним урядом радіовисильня додержується умови і не виявляє подробиць з перебігу теперішніх таємних нарад в Панмунджом, які ведуться від тижня. Вона тільки „вітає" американську згідливість переговорювати та твердить, що порозуміння залежить від доброї волі аліянтів, але рівночасно додає, що аліянти свою добру волю на словах повинні „доказати ділами". Із самих переговорів все ще не подано жадних конкретних інформацій. Аліянтський представник тільки заявив, що наради мають „діловий характер". Спостерігачі звертають увагу на факт, що таємні сесії кожного дня тривають дуже коротко, часто тільки одну годину. З того робиться висновок, що кожний обговорений пункт в справі виміни і репатріяції полонених комуністичні делеґати негайно передають під розгляд своїм зверхникам і очікують дальших інструкцій. Тимчасом аліянтське командування табору полонених на острові Кодже переводить дальшу реорганізацію табору та продовжує звільняти взятих в полон південних корейців. Так само продовжується погоня за незловленими ще досі десятьма з усіх 28 втікачів з того табору.

7,900 вбитих американців під час одного року переговорів в Кореї

Вашинґтон. — Департамент оборони повідомив, що впродовж одного року переговорів в справі перемир'я в Кореї, які почалися точно 9-го липня м. р., загальні американські втрати на корейському фронті виносили понад 32,000 вояків, з того 7,900 вбитими. В тому дні, як почалися переговори в Кореї рік тому, американські втрати виносили 78,728 вояків, в тому 11,726 вбитих, 54,750 поранених і 12,248 пропавших в акції. Сьогодні загальні втрати виносять 112,128, в тому 19,698 вбитих, 80,060 поранених, 9,543 пропавших в акції і 1,442 полонених.

Атомова зброя для військ в Кореї

Джаксон, Місс. — Генерал Дж. Л. Коллинс, шеф штабу Армії заявив тут, що війська Об'єднаних Націй, що перебувають тепер в Кореї, вже мають можливість вжити тактичну атомову зброю. Для того все вже приготоване й, на наказ президента, ця зброя може бути використана. Ген. Коллинс додав при цьому, що він все ще не змінив своєї давньої гадки про те, що вжиття атомової бомби в Кореї не буде оправдане з практичних міркувань.

Західні держави загострять торговельні обмеження з Совєтами

Вашинґтон. — У Парижі відбуваються наради над загостренням контролі щодо постачання СССР й державам совєтського бльоку стратеґічних матеріялів. Геррі Ф. Ліндер, депутатський асистент Державного Секретаріяту Економічних Справ відбуває наради з відповідними інституціями Північно-Атлантійського пакту та Західньої Німеччини про припинення постачання на схід предметів, що мають військове значення. Хоч такого роду обмеження вже існують, проте допильнування їх невистачальне, що виявляється в торговельним обороті країн заходу зі східніми. Зокрема розглядалась справа вибудування в Данії танкера (нафтоналивного судна) на замовлення СССР. Танкер цей має 13,000 тонн й цілком вже виготовлений. Одночасно Данія розпочала будівництво іншого танкера для СССР, що має бути готовий у 1953 р. Представники Данії вказали на те, що замовлення ці були прийняті за домовленістю ще три роки тому, коли не діяли загострені приписи щодо товарообігу між двома частинами земної кулі. У нарадах панує однозгідність переконань такого роду зносин з совєтським бльоком.

Арештували чарівницю під Москвою

Москва. — Часопис „Правда" повідомляє, що в селі Нікольську, Балашіхінського району під Москвою, арештували чарівницю, яка довгі роки управляла свій фах та зібрала багато грошей, золота, шовкових і вовняних речей та зерна і цукру. Вона ворожила з карт, та виснювала дівчатам, де їхні хлопці, батькам, де діляся їхні діти. Вона записувала ліки для окремих недуг. Ворожіння відбувалося кожного дня крім неділі, коли ворожка виїздила до Москви на закупи. „Правда" нарікає, що місцевий Совєт не цікавився ворожкою Феліксою Андреєвною Стефанович і до неї могли приїздити маси людей, що часто стояли в черзі під її хатою. Минулого року вона підписала міліції заяву, що не буде більше ворожити, але не трималася цієї заяви і приймала людей далі.

СОВЄТИ П'ЯТДЕСЯТИМ „ВЕТО" ЗАТРИМАЛИ РЕЗОЛЮЦІЮ ЗДА

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Совєти ужили права „вето" п'ятдесятий раз і не допустили до ухвалення резолюції ЗДА, яка домагалася нап'ятнувати Радою Безпеки ту державу, що робить фальшиві обвинувачення, подібні до того очорнювання, яким послуговуються Совєти і Китай в справі війни бактеріями в Кореї. Резолюція ЗДА пригадувала, що минулого тижня Совєти при помочі „вета" не допустили до того, щоб Міжнародна Комісія Червоного Хреста прослідила справу обвинувачень про війну бактеріями, і домагалася, щоб Рада Безпеки ОН визнала, що не можна зловживати фальшивими і безпідставними обвинуваченнями. За резолюцією ЗДА голосували дев'ять держав, Пакістан здержався від голосування, а Совєти були проти. — В Лондоні 10 консервативних членів парляменту пропонують королеві Єлисаветі II, щоб вона звільнила зі служби „червоного декана" Гюлетта Джансона за те, що він підтримує Пекін у справі війни бактеріями.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ ТУРБОТИ

Республіканська конвенція завдала найбільше труду Резолюційній комісії, завданням якої є підготовка політичної плятформи. Яка це важка і важлива праця, пізнати хоч би по тім, що їй помагають 11 підкомісій, що опрацьовують різні точки плятформи. Найтяжче питання, як зложити плятформу, щоб не було в ній нічого такого, що нагадувало б давній ізоляціонізм республіканців, а одночасно сильно атакувало закордонну політику довголітньої демократичної адміністрації.

Навіть б. президент Герберт Гувер, якого зараховують до ізоляціоністів, вважав потрібним заявити на конвенції таке: „Я не пропоную, щоб ми, як черепаха, сховались за свій щит, натомість пропоную репресійну стратегію гримучої змії". Знов сенатор Тефт, покутуючи ще й нині свій давній ізоляціонізм, дає тепер до зрозуміння, що коли б став президентом, то краще розправився б з совєтською аґресією в світі, ніж Труман, чи його евентуальний демократичний наступник. Подібне можна сказати і про ген. МекАртура. Його промову на конвенції вважають навіть прямим виступом проти ген. Айзенгавера за те, що також і він завинив у поширенні совєтської сфери впливів по останній світовій війні, бо отворив Кремлеві брами до Берліна, Відня і Праги, слухаючи приказів Вашинґтону, коли міг, як військовий командир, цьому спротивитись з стратегічних зглядів.

Домашні проблеми теж турбують Республіканську конвенцію. Інакше не понеслись би гострі слова Гувера про „отруту", яку демократична адміністрація „домішує" до своїх різних економічних проєктів. „Є в них тінь Мусолінія з його бюрократичним фашизмом, є Маркс з своїм соціялізмом і Лорд Кінес, зі своїм постійним витрачуванням грошей і недоборами та інфляцією", говорив Гувер. Вже з тих кількох слів бувшого президента можна відчути ту аґітацію, яка розгорнеться у всій своїй силі щойно в час виборчої кампанії, коли буде вирішуватись, хто має стати наступним президентом, демократ чи республіканець.

Проте найбільша увага буде таки звернена в цій кампанії на закордонну політику. Республіканці будуть намагатись доказувати великі помилки цеї політики в Азії й Европі й хвилювати американців зростом комуністичних впливів в Америці, що дійшов до найвищих місць і найбільших державних тайн. Все це можна передбачувати вже з цього, що вже було сказане на самім початку Республіканської конвенції, але що звучатиме куди ясніше у політичній плятформі.

Як глядіти на це з боку боротьби за владу, від якої демократи відтягнули республіканців упродовж останніх 20 років, то не треба дуже дивуватись, як республіканці думають про „гостру кампанію" і такого кандидата, що „гостро" атакував би демократів. Інакше вони взагалі не мали б можливості виграти! Проте треба пам'ятати, що тепер очі світу звернені на Америку. Тому і в час виборчої кампанії, чи номінаційних президентських конвенцій одної чи другої головної партії, не повинні діятися речі, що могли б спричинити цілковите замішання у тих народів, що співпрацюють з Америкою. Отже пожадана стриманість і таку стриманість можна було завважити, наприклад, в останніх президентських виборах. Тільки якраз через неї, як кажуть республіканці, програв нюйоркський губернатор Дюі, що — як загально надіялись — мав уже „вибір у кишені".

Та найважливіше, що можна спостерегти з Республіканської конвенції, є те, що ізоляційний курс таки вже провалився. Щодо цього немає ніякого сумніву, без огляду на те, хто буде вибраний республіканським кандидатом на президента.

„Опіюм народу" на послугах Сталіна

(Допис із Европи)

Карл Маркс висловився про релігію, що вона — „опіюм народу" (засіб, що притуплює болі, журбу і дає хоч на короткий час задоволення і втіху людині). Ленін у своєму царстві хотів знищити релігію і церкву, як „пережиток клясового панування". Сталін, як генеральний секретар комуністичної партії, щиро помагав Ленінові в його ділі.

За II світової війни Сталін рішив використати для своєї політики також „опіюм народу". Комуністичний уряд дозволив розвиватися російській православній церкві, якої провідники заявили свою льояльність до комуністичного режиму. Компартія різним способом впливає на церковне життя в совєтській державі. Фактично православна церква в СССР виконує завдання комуністичної політики.

Але Сталін взяв на себе ролю „протектора" православних і в інших країнах, залежних від Москви. Так, у Польщі в р. 1951 відкрито 4 нові православні єпархії і то в таких околицях, де раніше з православних були лише одиниці. (Лодзь, Бреслав, Данціґ, Штеттін). Москва дала, на „прохання православних", свого митрополита для польської православної автокефальної церкви, а саме Макарія, сумної слави „ліквідатора" греко-католицької церкви в Галичині.

За прикладом Москви діють також інші комуністичні уряди в країнах-сателітах. Приміром, польський комуністичний уряд вимагає від духовних осіб католицької церкви присяги на вірність. Ось формула присяги:

„Присягаю вірність Польській Республіці і її народно-демократичному урядові. Обіцяю не робити нічого такого, що є незлучне з її інтересами, або може пошкодити її безпеці та недоторканости її границь. Буду уважати на те, щоб мені підлегле духовенство не діяло на шкоду польській державі, або проти громадського порядку і спокою. В моїм старанні для добра і інтересів держави буду намагатися відсунути кожну небезпеку, яка, на мою думку, загрожує державі".

В цій формулі присяги чуємо відгук формул присяги для духовенства, які вироблені були ще в початку 18 віку за царя Петра I.

В Румунії комуністи з неменшим старанням роблять натиск на духовенство, щоб воно ставало на послуги комуністичної політики. Румунський патріярх Юстиніян в своєму пастирському листі з 20 квітня 1952 р. писав:

„З батьківською любов'ю радимо вам уживати всіх зусиль, щоб виконувати повинності супроти батьківщини. Під проводом влади, яка є від Бога (Послання ап. Павла до Римлян XIII, 1) слухаймо наказів, щоб збільшити наші досягнення, з більшим завзяттям старaймося виконувати п'ятирічний плян для щастя нашої батьківщини. Працюймо з любов'ю в колгоспах і в кооперативах, в лябораторіях і в канцеляріях для щастя нашого і наших дітей . . ."

У посланні ап. Павла написано, що „кожна душа має повинуватися владі. Бо нема влади, яка б не була призначена Богом". Але мабуть і сам великий апостол не міг передбачити такого випадку, коли на чолі влади стоять переконані безбожники, як це маємо в випадку з комуністами.

В святому Письмі знаходимо образ Антихриста, який буде удавати, що він є Христос. Ніде нема підтвердження в Євангелії, що християни мали б слухати і коритися наказам Антихриста, який тільки надягає личину, щоб знищити Христову віру і церкву.

Християнська церква була в европейських країнах основою моральної науки і правного порядку. Та церква, що приймає на себе гонення від влади, але не зраджує християнських основ, має будучність. Але ті духовні особи, що йдуть на компроміс із владою Антихриста, ведуть дуже небезпечну гру: вони, може, вдержать зовнішні форми церковного життя, але втратять духа Христової віри. А втрата духа віри приводить до неминучої смерти.

К. М.

М. Барвінський

ДВІ СИСТЕМИ

Чи слід поновлювати економічні зв'язки з державами комуністичної системи?

На сьогодні економічно роз'єднані між собою народи по цей і по той бік залізної заслони. Зменшився до мінімума, а то й зовсім припинено обмін матеріяльними й культурними цінностями між державами двох політичних систем: державами демократичними і державами з тоталітарним, комуністичним режимом. Кредитові міжнародні взаємовідносини загубили в більшості довір'я, а до держав тоталітарного режиму це довір'я зовсім зникло. Ми є свідками в деякій мірі, за винятком Злучених Держав та Англії, світового валютного хаосу. От цю ненормальність почувають всі держави, але чи не в більшій мірі відчувають це народи, що опинилися поза залізною заслоною під сонцем Сталінської конституції. Ніякі світові економічні конференції, як показала практика з гіркої історії в минулому, цієї ненормальности не можуть усунути. Демократичні країни, що їх очолюють ЗДА, мусять пам'ятати, що за залізною заслоною перебуває безсоромний і нечесний партнер з рабовласницькою системою господарювання, ім'я якому — московський большевизм.

Вся московська господарка завдяки безвідповідальної і злочинно-нерозумної політики опинилася в глухому закутку і не має перспектив вибратися з цього закутку. Совєти роблять спроби всякими способами полагодити цю справу, але при наявности у них рабовласницької системи це їм не надасться до розв'язання.

Большевики в допомогу собі мобілізували, так звану, московсько-совєтську науку. З наказу згори Інститут Економіки Академії наук СССР в березні місяці цього року в свойому журналі „Вапроси еканоміки" вмістив статті чільних економістів, присвячені питанню розвитку економічного співробітництва між народами всесвіту. Академік Струмілін в своїй статті про „необхідність поновлення міжнародного торговельного обміну", говорячи про Московську (яку чомусь він зве міжнародною) Економічну нараду, що відбулася в квітні цього року, зазначує, що нібито вже стверджено досвідом можливість мирного співіснування різних, а властиво двох економічних систем. Тут академік Струмілін має на увазі систему тоталітарно-рабовласницьку, що панує в московській імперії і систему противну цій першій — демократичну.

„Їх економічне змагання зовсім не виключає їх міжнародного співробітництва на терені світового крамообміну в царині технічного проґресу, науки і культури". Так зазначає в згаданій книжці Академік Струмілін. А справді як є?

В московській імперії існує рабовласницька система. 15 мільйонів нещасних людей перебуває в концентраційних таборах на каторжних роботах. Утримання цих рабів Совєтам обходиться менше ніж утримання звичайної робочої худоби. Оплати за свою рабсько-каторжну працю ці нещасні люди ніякої не одержують. Норми виробітку бувають непосильні і коли нещасний раб-каторжанин не виконає призначеної йому норми, то не одержує зовсім хліба, або дістає 25 грамів хліба на день. При такому харчуванні цей раб-каторжанин помирає, а на його місце приводять нового й так далі. Але як би там не було, такий раб дає безкоштовну продукцію як ліс, золото і інші господарські цінності.

Далі, — в сільському господарстві діє колгоспна система, де ніби вільний селянин, а справді підневольний робітник одержує дуже малу платню за свою підневільну працю. Платня ця така мала, що селянин на своє утримання витрачає ледве 50% того, що витрачав селянин на себе за часів свойого злиденного життя за царської Росії. Отже продукти сільського господарства совєтам дістаються теж майже даром. В промисловости робітник теж одержує дуже мізерну оплату і тут діє згідно теорії Маркса не тільки „надбавочна вартість", а навіть вся вартість виробленого робітником за винятком незначних витрат на злиденне утримання робітника як робочої худоби привласнюється рабовласником — совєтською московською державою, що зветься СССР.

Отже, маючи такий дешевий товар, Совєти можуть примінювати в міжнародній торгівлі цілком вільно систему демпінґу, абсолютно на цьому нічоґісінько не гублячи, бо завжди треба пам'ятати, що в московській імперії панує рабовласницька система. Але демократичні країни мусять хоча трохи не забувати, що укладаючи різні економічні договори з Совєтами, то цим самим вільні демократичні держави допомагатимуть комуністичним рабовласникам пригноблювати, як національно, так і соціяльно, цілу низку народів і вбивати мільйони нівчому неповинних людей. А де ж тоді елементарна християнська етика? От така справа на терені світового крамообігу (властне крамообігу з Совєтами), за який так аґітує академік Струмілін.

II.

Обмірковуючи далі думку академіка Струміліна про крамообмін з Совєтами ми можемо запитати, який може бути вільний обмін з большевиками на терені науки і культури, коли науки як такої в совєтській системі давно не існує? Адже ж всякий науковець під совєтами і то у всіх галузях знання мусить виходити в своїх міркуваннях тільки з „геніяльних" теорій „наймудрішого" Сталіна. Цікаво, що під совєтами Сталін абсолютно по всіх питаннях наукових знань є не тільки компетентний, але одночасово (очевидно в сталінській імперії) є і єдиний творець справжньої комуністичної науки, коли така існує в природі.

Навіть Маркс відійшов на задній плян, а Ленін трактується, як особа, що завжди тільки й питав мудрих порад у мудрого з мудрих Сталіна. Головним архитвором всесвітнього (читай московського), значення для кожного науковця під совєтами є „Вапроси Ленінізма", що написав Сталін. На цей, з дозволу сказати, твір кожний науковець у совєтів мусить покликатися, з цього, так би мовити, твору нещасний совєтський науковець мусить й вчитися мислити не по буржуазному.

Справжні науковці, що не могли з природи своєї, як чесна людина і не підлабузник, погодитися з цією безсоромною брутальністю загинули мученичою смертю. Перед їх пам'яттю мусимо схилити свої голови!

Отже запитаю совєтського академіка Струміліна: якими ж досягненнями науки може обмінюватися совєтсько-сталінська наука, — чи не з арсеналу мудрих думок Сталіна? Хоч академіку Струміліну це все добре відомо, але він мусить писати подібні теревені, бо як кажуть у нас — „на чийому возі їдеш, того й пісню співай", очевидно, що в тоталітарній системі. Але ж всьому є міра і п. Струміліну це треба пам'ятати, бо він носить все ж таки титул академіка.

Отже демократичні держави мусять добре зрозуміти, що і в цій галузі совєти не є жодним партнером.

Нарешні демократичним країнам треба не зубувати, що відновлюючи з тоталітарно-совєтсько-московською системою економічні взаємовідносини, цим самим вони (демократичні країни) допомагають совєтам в середині країни політично зміцнюватися і ще більше знищувати нещасних людей. Назовні ж совєти через свої комісії, консульства протягуватимуть „Троянського коня". Ціла низка шпигунів тоді працює і підриває устрій демократичних держав зсередини. Отже безперечно міжнародна торгівля, як і взагалі економічні зв'язки зі всією східною Европою і величезною частиною Азії, перебувають в стані ненормальним, але без усунення головної причини не можна буде налагодити економічних зв'язків в світовому маштабі. Головною причиною є, а з нею ніяк не можуть й не сміють примиритися вільні демократичні держави — це рабовласницька система Москви, яку вона хоче накинути всьому ще вільному світові. Отже треба починати з першого й головного: — знищити совєтську імперію з її рабовласницькою системою, знищити московський імперіялізм і визволити з московської неволі всі поневолені нею народи, а тоді з вільними і незалежними національними державами, що повстануть на румовищах всіми проклятої московської ненависної імперії, економічні питання в світовому маштабі буде можна легко полагодити.

О. Р.

З думок американських жінок

Серед барвисто розмальованих реклям в американських жіночих журналах, можна знайти статті на теми, які своєю актуальністю і живістю дають змогу пізнати заінтересування американських жінок. І так п-ні Д. Гавтон, бувша голова Генеральної Федерації Жіночих Клюбів, подає у річному звіті в цифрах висліди праці. Це однак великий успіх, але він її не вдоволяє; ні мільйонове членство, ні численні поїздки по різних країнах Европи і Азії, ні „важкий" оборот касовий. Вона стверджує, що американські жінки не поєктують плянів державного будівництва з його трудними і крутими секторами, закони ухвалювані без них, війну виповідають без них, мир заключують також без них. Їй не подобається, що жінкам дають „щось до роботи" і вони виконують працю згідно з рішеннями, які повзято без них, самими чоловіками. Рівне право американських жінок залишилося в багатьох випадках тільки теоретичним.

Та не всі американські жінки є тієї думки, що п-ні Гавтон. Визначна суспільна діячка, голова комісії Вищої Освіти і Виховання дітей, п-ні Маєр, виступає проти „крику" за „рівне право", кладучи головний наголос на відвічне право жінок, на материнство. Вона думає, що жінки можуть займати різні становища у суспільній ієрархії, але вони мають тільки одно покликання — материнство. І тільки тоді, коли жінка піде за тим покликанням, вона житиме повним змістом того слова. Замість обороняти „рівне право" жінка повинна з'ясувати собі, що на її ролю господині спали тепер проблеми економіста, соціолога, психолога і виховника. Повінь книжок на тему злочинів і переступства молоді, ясно говорить, що діти потребують сторожкої опіки, ніжної і розумної любови матері. Сьогоднішній світ вимагає від жінки не компетенцій, повновластей, а вродженої інтеліґенції, здібности співчуття і співпраці між родиною і спільнотою, між одним осібняком і другим."

Знов визначна журналістка, п-ні Д. Томпсон, застановляється над питанням релігії і доказує, що навчання релігії повинно бути введене в школі. Як може цей дорослий американець, що не знає ніякої релігії, розуміти великі музичні твори, як Баха, Бетговена, Верді, Мендельсона і т. д. Чи може ту велику музику західної цивілізації відсепарувати від її кореня, релігії? Чи найславніші образи світу можна відділити від духової атмосфери — віри? Школа повинна не тільки приготовляти молодь до „джабу", але в першій мірі — повинна плекати характер на засадах християнської етики.

Можна мати застереження до деяких думок тих жінок, але треба ствердити безсумнівне й всебічне заінтересування американських жінок різними проблемами, які цікавили і цікавлять українське жіноцтво.

ТИСЯЧІ УРЯДОВЦІВ МАЮТЬ БУТИ ОБРАНІ ЦЬОГО РОКУ

У додаток до президента та віце-президента Злуч. Держав тисячі інших урядовців, федеральних, стейтових і льокальних, будуть обрані в цей рік президентських виборів.

Наприклад, третина 96 членів Сенату та ввесь склад Палати Представників мають бути обрані наново. Членів Палати Представників обирають кожних два роки, а членів Сенату — кожних шість років, але так, що кожних два роки обирають якусь одну третину членів.

За Конституцією, кожний стейт, незалежно від його величини та кількости населення, обирає двох сенаторів. Приміром Невада з її 160,083 мешканцями - має однакове представництво в Сенаті, як і стейт Ню Йорк з його 14,830,-192 мешканцями.

В Палаті Представників кожний стейт має місця залежно від його розміру та числа мешканців. За конституцією Конґрес має вирішувати, число представників і розподілити їх поміж стейтами, з умовою, що кожний стейт повинен мати принаймні одного представника. Із зміною кількости населення число представників може бути змінено. За конституцією, в Першому Конґресі було 65 представників. Конституційна Конвенція визначила число представників від кожного стейту. Після першого перепису (1790) число це було збільшене до 106. Кожні десять років провадиться перевірка і перерозподіл числа представників.

Після перепису 1950 року при розподілі місць шістнадцять стейтів мусіли змінити число своїх представників у Палаті Представників, деякі втратили, деякі дістали більше місць. Наприклад Каліфорнія, яка тепер має 23 представники, має обрати 30 в листопаді.

Хоч людність Злучених Держав від 1790 року збільшилась у 38 разів, кількість членів Палати Представників залишається незмінним від 1910 року (435).

Крім членів Конґресу, цього року мають бути обраними губернатори тридцятьох стейтів. Тепер губернаторські місця в цих стейтах поділені по рівному поміж демократами і республіканцями. Стейтові леґіслатори, стейтові урядовці ранґою нижче від губернатора, і тисячі міських та сільських урядовців також мають бути переобрані цього року.

Майже в кожному стейті кандидатів на губернатора, сенаторів та представників визначають на партійних попередніх виборах, організованих спеціяльно для цієї мети.

Дмитро Галичин
Діючий заст. голови УКК.

РОЛЯ У. К. КОМІТЕТУ

Звіт з діяльности У.К.К. за час від Четвертого до П'ятого Конґресу (1949 — 1952)

(1)

1. Вступ

Називаючи свій звіт з праці Українського Конґресового Комітету за час від Четвертого до П'ятого Конґресу Американських Українців, отже від листопада 1949 до липня 1952 року, „ролею" цього Комітету, я хочу цим підкреслити, що говоритиму не тільки про „сухі" факти виконаної роботи, але в поодиноких випадках постараюсь їх теж бодай коротко насвітлити, залишаючи цьому великому Зборові їхню оцінку. Інтерпретація і насвітлення поодиноких фактів і подій, зв'язаних з працею УККомітету в звітовому часі, необхідні тому, бо ця праця велася в дуже складних часах та на тлі таких же складних американських, українських і міжнародних відносин, які впливали на працю УКК, подібно як і праця УКК намагалась вплинути на них.

2. Завдання і обов'язки

Український Конґресовий Комітет в звітовому часі не потребував своєї праці імпровізувати, бо для тої праці він мав встановлену досить точну ідейно-політичну плятформу та загально накреслені завдання і обов'язки. Четвертий Конґрес Американських Українців, що відбувся у Вашинґтоні в готелі Статтлер в днях 5 і 6-го листопада 1949-го року, вибравши теперішній Український Конґресовий Комітет Америки, доручив йому такі два найголовніші завдання:

1. Організаційно розбудувати, поширити і закріпити сам Комітет, створюючи йому якнайширшу моральну, політичну і фінансову базу серед американсько - українського громадянства, і

2. Робити все можливе для найінтенсивнішої і найефектовнішої моральної, політичної і матеріяльної допомоги для української визвольної справи на американському, українському і міжнародному теренах. В своїй праці Український Конґресовий Комітет мав базуватися на твердих принципах американської демократії, християнської етики та тих високих ідеалів волелюбного людства, що лягли в основу Хартії Організації Об'єднаних Націй.

Крім цеї загальної бази для праці УККомітту, Четвертий Конґрес встановив ще й подібну політичну плятформу, прецизуючи в резолюціях, підсумках нарад і привітах такі головніші напрямні і постанови:

1. Повна і активна підтримка американського уряду і народу в їхніх зусиллях закріпити демократичні принципи і народоправну систему та їх оборону в цій країні і в світі;

2. Повна і активна піддержка американського уряду і народу в організації всебічної оборони перед загрозою комуно-російської аґресії;

3. Максимальні зусилля для допомоги українській визвольній справі в усіх її аспектах;

4. Зусилля для об'єднання і консолідації всіх діючих українських політичних сил в цій країні, як теж і на інших континентах, вважаючи це основною передумовою для успішного продовжування змагань за визволення України. Тому Конґресовому Комітетові доручено відповідні заходи для включення до свого складу тих американсько-українських установ і організацій, які ще до нього не належали, або які могли б постати. У зв'язку з потребою об'єднання всіх українських сил на еміґрації, Конґрес вітав створення в Европі Української Національної Ради та її Виконного Органу, як репрезентанта українців, розсіяних поза Україною.

5. Заступництво української справи на американському континенті на базі визвольних змагань українського народу на Батьківщині та оцінка і підхід до всіх українських справ під цим кутом. У зв'язку з боротьбою українського нараду на рідних землях, Конґрес вітав всі українські сили, що борються за визволення України, вітаючи зокрема Українську Повстанську Армію та її політичний провід.

Це найголовніші постанови Четвертого Конґресу, під кутом яких і для виконання яких проходила теж вся діяльність вибраного на тому Конґресі Українського Конґресового Комітету.

3. Змінені обставини

Вже після вибору нашого Комітету та після встановленої Конґресом плятформи наступили деякі зміни обставин, що не могли не відбитися та залишитись без впливу і на акцію Українського Конґресового Комітету. Маю на думці вибух війни в Кореї, в якій американський народ складає знову жертви життя і майна проти того самого комуністичного ворога, проти якого від десятків років веде нерівну боротьбу український нарід, та за ті самі ідеали, за які змагається Україна. Для нас, американських українців, вибух війни в Кореї був практично тільки створенням другого фронту, зглядно накинення вільному світові з Америкою на чолі, другого фронту проти того самого комуно-російського імперіялізму, проти якого перший фронт вже від 30 років існує в Україні та з українським народом в найпередовішій лінії.

Вибух війни в Кореї, отже створення того другого фронту проти комуно-російського імперіялізму, загострило загальне міжнародне положення та створило, зглядно збільшило можливість нового збройного конфлікту між демократичним Заходом і тоталітарним Сходом. Такі обставини посилили серед російських еміґрантів їхні зусилля приготовити поворот білої, або створення якоїсь нової сірої підмінки теперішнього червоного російського імперіялізму, якщоб він не видержав і завалився в боротьбі. Ми свідки, як в обставинах загальної міжнародної загрози постала велика метушня всіх пород історично-традиційного російського імперіялізму, які поставили собі за завдання рятувати російську тюрму народів на випадок заломання большевизму. Ми свідки, як ці претенденти на спадкоємців червоної російської імперії створили справжню шосту колону в цій країні та в світі та намагаються обманути вільний світ, витворюючи недовір'я до нього та вибивають йому з рук наймогутнішу його зброю проти большевицької загрози, якою безсумніву є визвольні рухи поневолених Москвою народів взагалі, а української зокрема.

Все це створило деякі нові обставини, які повинен був мати на увазі Український Конґресовий Комітет в своїй репрезентаційній, політичній і громадській діяльності в звітовому часі. Загальний перегляд тої праці УККомітету хай дасть Вам відповідь на те, чи і скільки цей Комітет виконав завдання і обов'язки, наложені на нього попереднім Конґресом та новими обставинами.

(Продовження буде)

Гордій Мироненко

ПЕТРІВКИ НА ПОЛТАВЩИНІ

Після життєрадісних веснянок та жартівливих гагілок починався цикл свят і зв'язаних з ними обрядів літнього періоду.

Головні літні свята — це наші Зелені або клечанні свята, Івана Купала, Петра й Павла та свято Спаса.

Довкола цих свят і концентруються всі літні обряди що, як і багато інших, своєю традиційністю сягають прадавніх ще передхристіянських і грецько-римських часів.

Найпопулярніще літнє свято — це День св. Тройці або Зелені свята.

Головним обрядом в ці свята є прикрашування „замаювання" хат зеленню.

Гілля листястого дерева, яким прикрашувано хати й господарські забудовання між яким в більшости був клен звалося „клечіння".

Звідси й народня назва: клечанна субота, клечанні свята.

Клечінням на Полтавщині завше було: осика, клен та липа і тільки в деяких, лугових селах, замість клену чи липи була береза. На воротах до двору і біля хлівів ставили чи втикали в стріху перш за все гілля осики:

— Осика й уночі не спить і своїм листям шелестить" — казали пояснюючо селяни.

Означало це охорону оселі й худоби від відьми й злих духів, що у весінню-літню пору, як уважалося, мали найбільше значення і силу.

У лугових селах, долівки в хатах часто посипали пахучою лепехою, але в селах лісостепу, долівки завше посипали пахучим щебцем (щебрець), який дітвора вже за 2-3 дні до свят радісно рвала у зелених гаях і зносила до дому.

Чебрець також клали в черевики і так ходили протягом свят.

Натомість вікна й образи, крім клечіння, обов'язково прикрашувано пахучим любистком, м'ятою, канупером а також польовими васильками.

Стисліше кажучи, першенство мали перш за все польові, [illegible] трави й цвіти.

Таким чином, осика, клен і липа, чебрець любисток м'ята і васильки були традиційною зеленню у прикрашуванні хат на Зелені свята.

Після свят всю цю зелень, крім клечіння збірали та переховували цілий рік і в ній купали малих дітей або хворих. — „Русалки в росах трав літом купаються і хворіб не знають" — чулося нераз від сивеньких „всезнаючих' бабусь.

Колишнього воджения „тополі" чи інших обрядів на Полтавщині в часі Зелених свят, зокрема в околицях про які тут мова, перед І світ. війною вже не було.

Тополя — слова Т. Шевченка, була тільки улюбленою піснею передової молоді Полтавщини.

Колись гучно й урочисто святковано, після Зелених свят Івана Купала або Русалчин великдень, чи як на Київщині звали „Русалії" обрядово обходили вже тільки 10-15 літні діти.

Косили будяки, крапиву й інші колючки, більшими купами, рядом укладали їх на вигоні та наложивши на голови звиті з польових квітів вінки з викриками: „Івана Купала!.. На Івана Купала мене мати породила нехрищеним положила",.. через них скакали.

Співаних з нагоди цього свята обрядових пісень, палення огнів і забав теж вже не було.

Ще тільки серед старших віком селян лишалися згадки якто колись, в давнину було та що на Ивана Купала цвіте чарівним цвітом папороть і ліщина.

Після Зелених свят починається тижневий піст „Петрівка", а в слід за ним жниварське свято Петра й Павла.

Вже відцвіли пахучі сади, замовк чарівний соловейко і тільки бездомна зузуля, одиноко сумуючи в гаю, іноді викрикне ліниво своє, вже охрипле, ку-ку, або заклопотаний удотут ніби нарікаючи на спеку й посуху викрикує „х-у до-тут".

А дівчата скінчивши роботу в полі й огороді відпочиваючи перед надходячими жнивами, гуртками сиділи в гаях і садках вишивали та білили напрядені зімою полотна.

При цьому, як і при кожній праці безжурних дівчат, ніколи не обходилося й без пісні.

Однак петрівчані пісні монотонністю, дещо журливих мелодій, дуже різнилися не тільки від пісень весняних а й загально-народніх.

Вони були так би мовити, якби співзвучні з монотонністю літньої пори, а зокрема літнього степу.

— „Ой малая нічка
[Петрівочка
Та не виспалася наша
[дівчинонька.
Цілу ніч не спала, біль
[сукала
Та до тії білі говорила:
„Ой ти біле, біле тонесенька
А колиж ти будеш
[білесенька?
Ой тоді ж я буду білесенька
Як водиця буде чистесенька.
Ой малая нічка Петрівочка
Та не виспалася наша
[дівчинонька.
До череди товар гнала
[задрімала
За сухий терен косу пірвала.

У Петрівку як відомо розвивається глухий дуб, що й згадується в петрівчаній пісні дівчат.

— „Ой нерозвивайся та
глухий дубе
Бо на тебе завтра мороз
[буде.
Бо на тебе завтра мороз
[буде
А на тебе Иване похід буде.
А я морозеньку та не боюся
Я завтра у ранці розів'юся
Я ж того походу та не
[страшуся
Я із корогвою в село
[вернуся.

Вулиці, вечірніх гулянь молоді не тільки у вечори звичайних днів а й святочних в літню пору майже не було. І згадуючи радісні веснянки дівчата співали:

— „Ой ви молодії
[дівчаточка
Чи гуляли вчора на вулиці?
А я молодая та й не гуляла
Мене матусенька непускала.
В нову комірочку замикала
Щовковим шнурочком
[зав'язала.
А я той замочок поламала
Щовковий шнурочок
[розірвала.
Вийшла на вулицю погуляла
Із своїм миленькім
[розмовляла.

А орачі, поганяючи крутогих, співали свою, співзвучну з молодіями петрівок, народню-історичну пісню:

— „Ідуть наші з
[бунчуками
Понад вільними полями
А я з ралом та сохою.
Був і в мене кінь вояка
Був кінь розбишака
Була шабля і рушниця
І дівчина чарівниця.
Що коняку турки вбили,
Шаблю ляхи притупили
І рушниця поламалась
А дівчина відцуралась." —

Кінчалась Петрівка. Після свят Петра й Павла матері йшли в поле зажинати жито. Починався час тяжкої, а якже улюбленої хліборобською людністю України, праці біля жнив.

Треба дуже шкодувати, що, як Петрівок так і інших обрядових пісень, наша „модерна" молодь вже не співає і все ще ненаспівано їх на пластівках.

Як Злучені Держави стандаризували час

Щороку, коли настає весна, деякі околиці переходять нз літній час; інші залишаються при стандартному часі, Коли Ви подорожуєте, то іноді почуваєте непевність, котрий саме час, властиво, правильний. тої ситуації, що була 70 років Але ця непевність ніщо проти тому.

Тоді визнавали тільки „місцевий час" або „сонячний" Важливіші міста користувались сонячним часом, що його показував годинник у міській Управі, чи на залізничій стації, і то в головному місті тої місцевости.

Кожна залізниця мала свій власний часовий стандарт, залежно від сонячного часу якогось більшого міста на своїй залізничій лінії. Пенсилванська залізниця на сході визнавала филаделфійський сонячний час, що був на п'ять хвилин позаду від нюйорського і на п'ять хвилин вперед від балтиморського. Балтиморська та огайська залізниці користувались балтиморським часом для поїздів, що відходили з Балтимори, Колумбійський був для поїздів з Огайо, Вінсенський час для поїздів на захід від Сінсінаті. Крім того, були поїзди з нюйорським, филаделфійським та шікаським часом.

У Питсбурзі поїзди прибували й відходили за шістьма різними часовими стандартами, а саме місто мало сьомий час. Подекуди кожна більша ювелірна крамниця встановлювала свій власний „місцевий час", іноді цілком інший, ніж у сусідній крамниці. Ніхто, власне, не знав, скільки різних „часових стандартів" було в Америці, але відомо, що тільки на залізницях було тоді не менше, як 70 відмін місцевого часу.

Найбільше страждали від такого хаосу залізниці, тому саме вони й узяли на себе ініціятиву виправити ситуацію. У 1883 році Загальна Часова Конвенція — група представників від залізниць — запропонувала встановити чотиря часових зони: Східню, Центральну, Гірську та Тихоокеенську. Пропозицію було прийнято, і від полудня 18 листопада 1883 року стандартний час встановлено по цілій країні. Цей день назвали „днем двох полуднів", бо східня частина кожної часової зони мала полудень, що відповідав старому місцевому сонячному часові; тоді годинники були пересунуті назад від одної до тридцятьох хвилин, відповідно до нового стандартного часу, і незабаром настав другий полудень.

Хоч стандартний час прийняли були по цілій країні — федеральний уряд, стейти, міста й містечка, — він упродовж 35 років був без федерального затвердження. І тільки 1918 року Конгрес ухвалив акт стандартизації часу, санкціонував чотири часові зони та встановив пересування годинникової стрілки на одну годину вперед улітку (літній час), щоб заощадити паливо.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА НА П'ЯТОМУ КОНГРЕСІ

З нагоди П'ятого Конгресу Американських Українців відбулася виставка малярства та скульптури в бічній залі т. зв. парлор І. з входом від великої залі-ротунди, де відбувалася реєстрація цілий час перебувало чимало осіб. Саму виставку звиділо коло 250 делеґатів. В основному були виставлені експонати з першої великої виставки Об'єднання Українських Мистців, що відбулася в березні ц. р. в Літературно-Мистецькому Клюбі з Ню Йорку. До комітету конвенційної виставки входили мистці: С. Литвиненко, Я. Гніздовський, П. Холодний, М. Радиш, Ю. Соловій та Славка Сурмач. З творів, яких ще не повідбирали мистці, та які залишилися на переховуванню в Л. М. Клюбі для майбутньої міжнародної виставки, вибрано і показано 40 образів 23-х малярів та 14 різьб 7-ох скульпторів. Мистецьку графіку (та й архітектуру) поминено знову так, як і на виставці на попереднім Конґресі у Вашинґтоні.

Числа при експонатах були ті самі, що в гарному ілюстрованому каталозі з весняної вистави і його продавано при вступі відвідувачам для користування при огляданню та на пам'ятку теперішніх досягнень українських мистців на еміґрації. Віднотовую для пам'яті імена мистців, що репрезентували і всіх інших численних колег неприсутніх на цій, а навіть на весняній виставці, перед делеґатами Конґресу з усіх сторін ЗДА. Це мистці малярі П. Андрусів, Б. Божемський, М. Бутович, Є. Вербицький, Я. Гніздовський, С. Гординський, М. Демо, Ольга Дядинюк, В. Кивелюк, П. Мегик, М. Мороз, М. Стефанович - Ольшанська, Л. Папара, М. Радиш, Ю. Соловій, та П. Холодний. З мистців що живуть поза ЗДА заступлені: С. Борачок і М. Гоцій, Німечина, М. Кміт, Австралія, сеніор українських мистців і ректор першої Української Академії Мистецтв в Києві Василь Григорович Кричевський, що переживає тепер у Венезуелі як і Галина Мазепа, М. Неділко, Арґентина. Скульптура заступлена мистцями: Л. Гуцалюк, М. Дзиндра, С. Литвиненко, З. Макаренко, А. Павлось, М. Черешньовський, всі замешкалі в ЗДА, та Г. Крук в Німеччині. Осередком зацікавлення на виставці були дві скульптури Ал. Архипенка.

Короткий час тривання виставки — два дні, та заледве пару годин на розвішення, не дозволили розмістити праць за легко прозорим та інструктивним принципом. Темна вишнево-винна барва стін та недостатнє освітлення не виходили на користь деяким картинам і скульптурам. Образи були розвішені на стояках (стендах) по обох сторонах та на численних шталюгах (ізел). Все те достарчила управа готелю. Цілість була затишна. Відвідувачі вигідно проходжувалися та вглиблялися у виставлені твори. Мені довелося давати об'яснення і деякі помічення над публикою варта занотувати. Делеґати з віддалених околиць допитувалися, чому то не має на виставці „наших" мистців, тобто тих, що живуть в їх сторонах. Скільки в тому винні ті мистці, то одне діло, але таке заінтересовання і місцеві амбіції це дуже гарний об'яв з боку тих визначних громадян. Розказували про успіхи тих мистців і про їх турботи. Та вже хоч про успіхи треба б їм подбати, щоби хто з місця про те речево і коротко написав для хроніки.

Виставлені речі були на досить вирівнаному поземі, різних напрямів, так, що кожний знаходив щось для себе. Та все таки велика частина відвідувачів більше значно уваги присвячує і хвилюється перед незрозумілими і на їх думку нікудишними речами, як перед тими, що відповідають їхньому естетичному ідеалові.

ДОПОВІДЬ А. АРХИПЕНКА ПРО „ТВОРЧІСТЬ"

Сесія Конґресу в п'ятницю по обіді затягнулася, делеґати спішилися повечеряти та відітхнути, так, що заповіджена доповідь Олександра Архипенка відбулася з опізненням та деяким скороченням. До того ж навіть місцеві бувальці не легко орієнтувалися, де шукати в готелю галі Кейстон, не то приїзжі, отже й слухачів зібралося мало як на таку велику залю, яких 120 осіб. Представила мистця присутнім п. Слава Сурмач, слушно підчеркуючи, що не так то легко і часто можна мати нагоду почути його погляди на творчість від нього самого. На залі бачили ми українсько - американську молодь, бувальців Л. М. Клюбу, та найбільше прибулих з дальших сторін. Про багатьох можна б говорити сміло, що вони чверть століття ждали та пів світу переїхали для такої нагоди. Доповідь була виголошена в англійській мові та ілюстрована численними світлинами. Це є частина великої праці, що мистець має замір видати книжкою. Очевидно, що вона притягне увагу мистців та всіх, що цікавляться мистецтвом по цілому світі.

А. Малюца.

Новоканадійці будують кооперативні апартаменти

„Естонїян Гаузес Компані" в Торонті закінчують цього літа будову 14 апартаментових помешкань при вулиці Квін — Схід. Ця кооперативна компанія, закладена в січні 151 р. переважно новоприбулими естонцями, заплянувала будову 34 таких апартаментових помешкань у двох будинках. Більшість тих апартаментів складається із чотирьох кімнат, а тільки деякі з п'яти кімнат.

Спершу поверх 100 новоприбулих зацікавились тим задумом і приступили до тієї будівельної кооперативи, яка отримала допомогу Центральної Морґіджевої й Мешкальної Корпорації. Коли ж виявилося, що перші оцінки коштів треба зревідувати й змінити, деяка кількість членів відмовилась від участи, а зате зголосились нові, а саме кілька родин уроженців Канади. Кожний уділовець зобов'язаний вплатити 2,000 долярів відразу, а 1,000 долярів в моменті перебрання мешкання в посідання. Оплати за більші апартаменти виноситимуть 100 долярів місячно (уділовці, які матимуть такі апартаменти, мусять заплатити додатковий вклад 500 долярів), а за чотирикімнатні апартаменти — 90 долярів місячно.

Щоправда, це дещо високий рент, якщо зважити великий грошевий вклад у будову, але надвишка фондів буде розділена поміж уділовців відповідно до уділів і зисків. Обраховують, що після відчислення того рабату місячна оплата за п'ятикімнатні апартаменти виноситиме 75 долярів, а за чотирокімнатні — 65 долярів місячно.

Так в організації цієї компанії, як і в самій будові застосовано досвід із подібних домобудівельних підприємств в Естонії.

„Канадійська Сцена".

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

83. АМЕРИКА БУДУЄТЬСЯ

Більшість американців живе у власних будинках. Уперше в історії Злучених Держав Америки 53% будинків належать людям, що живуть у них, тоді як 60 років тому таких будинків було тільки 33%.

Але важливіший той факт, що найінтенсивніше цей розвиток домовласництва відбувався саме в добу найбільшої житлової кризи після Другої Світової війни. Звісно, нашу житлову кризу аж ніяк не можна було порівняти з кризою в Европі та інших частинах світу. Але ще й тепер тут знайти будинок чи помешкання дуже важко, бо людність усе збільшується, а будівництва майже не було під час війни.

Отже, люди Злучених Держав Америки почали будуватися.

Хоч большевицька пропаґанда кричить, що, Америка вкладає всі свої ресурси в озброєння, наші люди збудували, умеблювали й устаткували наймодернішими приладами п'ять мільйонів однородинних рбудинків, 200,000 — двородинних і 750,000 — багатородинних будинків і на це витрачено приблизно п'ятдесят більйонів дол., включаючи вартість матеріялу, праці й землі. І одночасно американці мають змогу посилати на більйони долярів допомоги різним країнам.

Тепер кожна одна американська родина з вісьмох живе в будинку чи помешканні, збудованому після війни. У 1947 році одна родина з 12-х жила з родичами чи друзями. Через три роки, завдяки інтенсивному будівництву, ця пропорція впала до одної родини на 20.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Філя, дня 25. 6. 1952

Вельмишановний Пане Редакторе!

У зв'язку з моєю статтею, що була друкована в „Свободі" з дня 5. 6. 1952 п. н. „Козацька трагедія", авторитетні козацькі круги звертають мені увагу на неточність моєї інформації, що „саме тепер ідуть заходи для скликання Верховного Круга й перевибору КНП". Згідно з інформаціями, які я одержав від авторитетних козацьких кругів і про що були повідомлення в козацькій, українській та чужинецькій пресі, вибори до Верховного Круга відбулись в часі між квітнем, а листопадом 1951 р. під проводом Центральної Виборчої Комісії, що диля тієї мети була вибрана попереднім Верховним Кругом. У цих загальних, тайних і рівних виборах, що відбулись на всіх землях козацького поселення, вибрано 57 делеґатів до Верховного Круга (парляменту) Вільного Козацтва. Засідання Верховного Круга мали місце в Мюнхені, дня 23-27 грудня 1951 р. і на цьому засіданні перевибрано КНП (екзильний уряд) Вільного Козацтва. На цьому засіданні вибрано Верховним Отаманом генерала С. М. Макієва, кубанського козака - лінейця, а головою КНП інж. В. Г. Глазкова, донського козака.

Поскільки інформація з авторитетних козацьких кругів спростовує важливу інформацію моєї статоі, що не відповідала дійсності, я прошу Вас, Вельмишановний Пане Редакторе, помістити це спростування на сторінках Вашої газети.

З глибокою пошаною

Лев Шанковський.

БАНДУРИСТ З. ШТОКАЛКО КОНЦЕРТУЄ

Д-р Зіновій Штокалко, відомий український бандурист-соліст, б. соліст львівської радіовисильні й Київської Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, звісний із самостійних концертів для американської й німецької влади в Німеччині, спеціяліст у виконуванні дум — після недавнього прибуття до ЗДА та свойого виступу на Конґресі Українців у Ню Йорку в дні 4-го липня, виступить із самостійним концертом в дні 12-го липня в Йонкерс, Н. И., в дні 13 липня в Менвіл, Н. Дж., а дальше в Бріджпорт, Картерет та інших місцевостях. Місцева амириканська преса помістила дуже прихильні замітки про нашого бандуриста із його світлинами.

Р. М-ович.

АМЕРИКА ЗБЛИЗЬКА

ВАКАЦІЇ

Вакації для американця — час відпочинку, змін, час в якому кожний намагається набратися приємних вражень на цілий рік. Дехто складає на цю ціль гроші щомісяця, дехто позичає гроші на вакації і сплачує їх опісля місячними ратами, дехто користає з поблизьких відпочинкових осель чи ресортів в горах, над морем, над озерами.

Вже довго до вакацій, пересічний американець, старанно вирізує із преси та журналів, купони, на основі яких одержує безкоштовні інформації про це місце, яке думає відвідати під час вакацій. Ці, що автом задумують робити дальші прогульки, одержують не тільки ілюстровані проспекти, книжечки, що описують поодинокі околиці, але і мапи плянованих мандрівок.

І чи це буде подорож над море, чи над озеро, чи в гори, чи прогулька автом, літаком чи поїздом, кожний старанно плянує свої вакації. З олівцем в руках обчислює, скільки можна йому видати на дорогу, скільки на харч, скільки на нічліги. Одні вилежуватимуться на пляжах, інші плаватимуть каюками, ще інші оглядати дива Америки, Канади, Мехіко.

Опустіють великі міста, наповняться літнища, зарясяться шляхи автами. Шукаючи відпочинку і вражінь, змін від щоденщини і сили для дальшої праці, пересічний американець, цього, як і кожного року, не зважаючи на політичне напруження в світі, не зважаючи на скупі фінанси, не відмовить собі приємних вакацій.

Тисячі світлин привезуть вони додому. Прийдуть назад відсвіжені, опалені, загартовані, повні вражень і переживань.

Історичні пам'ятки, чуда природи, тропікальні дива, незнані частини Америки — все це включене в програму вакацій, на які їдуть цілі родини або цілі товариства із знайомими і приятелями.

І вже сьогодні, ви часто чуєте від знайомих: куди їдете цього літа? Над море, до Канади, до Мехіко, на Фльориду, в гори?

І мало буде таких, що скажуть: ми проведемо вакації дома. Та й ці влаштують свої вакації так, як ніхто ніде в світі: заімпровізовані басейни, столики із парасолями, пісочок для дітей, а дехто проведе час поряючись біля власної ьати, приводитиме її до порядку.

У вакаційний час, кожний американець використає якусь, як не одну, то кілька із тисячі можливостей, що б провести якнайкраще свої вакації.

М. В. Дольницький.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Лорейн, Огайо

Рік праці

Тому, що постійний дописувач з Лорейну з родинних причин був цілий рік „нечинний", а ніхто інший не рвався до писання, доводиться з життя і праці цього містечка писати цілорічний звіт.

Коли починати з 1 квітня 1951, то саме тісї днини в нас виступав з незабутньою доповіддю „Край і завдання еміґрації" — о. д-р І. Гриньох. 22 квітня місцева „Просвіта" влаштувала свято Шевченка. Велике враження справила інсценізація „Марії" Стефаника (підготовила й головну ролю з великим успіхом грала п. Барничева).

В місяці травні „Просвіта" провела грошеву збірку на „писанку" ЗУАДК-у.

На жаль, на тому праця обірвалася. Коли виховані в дусі соборности люди намагалися створити відділ УКК, з участю всіх українців Лорейну, а з місця, про яке не доводиться говорити, пішла гостра протиакція — громадське життя Лорейну пішло на довгі вакації. На сам День Матери 1951 померла сл. п. Катерина Задорожна, мати місцевого церковно-громадського діяча Мартина Задорожного й довголітньої фінансової секретарки 233 відділу УНСоюзу, п Г. Мейджер.

„Вакації" скінчилися аж у жовтні. Тоді об'єднані хори Лорейну й Клівленду (хор ООЧСУ), оба під управою проф. Я. Барнича, дали вдалий „Вечір пісні й танцю". Менш-більш в тому часі в Лорейні створився, на загально-українській базі, Ініціятивний Комітет УКК. Старанням цього комітету відбулося Листопадове свято, яке вокально обслужив згаданий хор ООЧСУ, з Клівленду (дир. проф. Барнич).

9 грудня 1951, в Лорейні, „після довгих і важких . . .", створено Відділ Українського Конґресового Комітету. Не зважаючи на всі перешкоди, відділ, за короткий час свого життя, під головуванням п. Богдана Дейчаківського, проявив жваву діяльність. У січні 1951 проведено коляду на УКК і влаштовано успішний Маланчин вечір, з ревісю й виступами (привітами для українців) мейора міста — Яворського й окружного судді — Пінцури. Відсвятковано Січневі роковини (подяка інж. В. Пікові, що зорганізував нашвидкоруч і підготовив хор). В місяці лютім пройдено від-хати-до-хати й зібрано Національний Даток (понад тридцять лорейців вислали самі). Врешті, в березні відбулося величаве Шевченківське свято, з участю славної Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, з Дітройту (дир. В. Божик).

Більшої уваги батьків заслуговувала б доповняюча українська школа католицької парафії (постала з ініціятиви о. д-ра В. Пелеха, навчає директор Сидор). Два розбрюючі свята цієї дітвори — Шевченкаві роковини й День Матери — цьому найкращий доказ. Слід відмітити жертвенну й безкорисну працю для згаданої дітвори пп. Мацілинської, Латишевської і Шевчукової.

Пластуни, поза минулорічною святоіванською ватрою, ограничилися до внутрішньо-організаційної праці.

Гордістю Лорейну в останньому часі є Комітет „Мати й Дитина" (голова інж. Р. Левицький, секретарки — пп. О. Ліщинська й уродженка Америки, М. Гловацька). Не враховуючи посилок з одінням, наш Комітет вислав під ялинку недужим залишенцям до европейських таборів і санаторій 103 харчові посилки на суму $ 312.25 (кошти покрила „Просвіта" — $ 55 і Клюб Українських Жінок — $ 10). Цим даром — як ствердив комунікат організації „Мати й Дитина" — маленький Лорейн надалеко лишив за собою всі громади в Америці з Ню Йорками, Шикаґами й Філадельфіями включно. На писанку для таких же хворих в Европі лорейський комітет „Мати й Дитина" вислав дальших 100 десятифунтових пачок з харчами, на суму $ 287.75. Влаштована комітетом на цю саму ціль ревія з вечорницями дала $ 112 прибутку, за які знову вислано харчові посилки залишенцям до Европи.

Для ілюстрації — образ жертвенности Лорейну, за час від 1 травня 51 до 1 травня 52: Національний Даток: збірка — $ 543, приватні вплати — около $ 350; разом — около $ 900; коляда на УКК — $ 335; „Писанка" ЗУАДК — $ 186, крім того дві збірки православної громади — разом около $ 250; Висилки харчів недужим залишенцям до Европи — на $ 712. Пластовий Дім, у Дітройті (жертва одної особи) — $15; допомога хворим студентам (добре діло лорейнських пластунів) — $ 65. Разом, за один рік Лорейн вислав на позалорейські українські цілі около $ 2,375. Притому українців у нашому місті нараховується ледве чи . . . 250 родин . . .

Як у Лорейні робиться справу — на це приклад. Цьогорічне Шевченківське свято проходило під гаслом „Наша дума, наша пісня". На свято запрошено Капелю Бандуристів, з Дітройту. В діло пішли всі можливі пропелери й сверли реклями — й ефект: з маленького Лорейну бандуристи повезли понад $ 750 (без будьяких витрат!) ще й могорич на дорогу.

Так працюють справжні люди. Чи так працюватимуть їхні майбутні наступники — покаже час.

О. Н.

Клівленд, Огайо

Студенти організуються.

Наші студенти в м. Клівленд (Огайо) створили за ініціятивою п. Одарки Городиської, студентки економії на „Каледж оф Клівленд" професійну студентську організацію. Основуючі сходини Українсько - Американського Студентського Товариства ім. Адама Коцка в Клівленді відбулись дня 2. липня 1952. Головою Т-ва обрано п. Григора Завадівського, студента хемії на „Кейс Інстітют оф Технолоґи".

УАСТ — Клівленд рішило включитись в цілість нашого студентського життя та вести свою діяльність згідно з духом і засадами українського студентського руху, що його очолює ЦЕСУС.

Треба вірити, що УАСТ — Клівленд відіграє свою позитивну ролю своїм вкладом праці в житті українського студентства в Америці та української спільноти в Клівленді.

В. Л.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

ПРИГОТУВАННЯ ДО „ДНЯ У. Н. СОЮЗУ" В ШІКАҐО

Ціла українська шікаґівська громада від 18 років знає, що „День У. Н. Союзу" це велике свято, яке рівночасно є днем веселости, забави або відпочинку на лоні буйної літньої природи, так для старших та молодих, як і для дітвори. Що так є, свідчить рік-річно участь гостей навіть з найдальших місцевостей. Хто з шікаґівців не знає, що в цей день — а цього року, в неділю, 13 липня — відбувається велика розіґравка вартісних річей. Розіґравка получена з вибором „Королеви Популярности". Чому якраз вибираємо „Королеву Популярности" а не краси? — спитав би хтось. — „Увель — сказав би я — вибирати „королеву краси" можна тільки там, де аж треба вибирати красуню, а у нас цього робити не можна. Бо чи не всі маки в полі однаково пишаються? Та чи не всі зорі однаково мерехтять до нас у зоряні ночі?... Отже, так і всі Ваші донечки, Дорогі громадяни, є однаково чаруючі, бо такими були їхні матері та бабки від віків! Це річ загально відома і тому власне вибір „Королеви Популярности" причаровує, приманює широкі маси нашого громадянства на „День У. Н. Союза", на город св. Миколая в Шікаґо, який міститься при Гіґґінс Род & Дес Плейн Рівер.

Кожна кандидатка — чи вона виступає особисто чи як делеґатка Відділу або котроїсь з чисельних наших організацій — старається своєю рухливістю зібрати собі відповідне число голосів через розпродаж білетів льотерії. Отже, нашу „Королеву Популярности", вибирає кожний з нас, купуючи в кандидатки тикети. А за 25 центів, які дають нам право участи в льосуванню, ми даємо нагоду молоденькій панні одержати титул „Королеви Популярности", якого вона напевно не забуде ніколи в свойому життю. Бо вона одержує чашу попису зі своїм назвиськом на власність та інші дарунки.

Одинокою вимогою до контесту є те, що кандидатки мусять бути з українського роду та бути членкинею У. Н. Союзу.

Кромі того всього треба згадати, що й цього року буде пригравати до танців добра музика тай добірний буфет з теплими, смачними перекусками і відсвіжуючими напитками, буде до обслуги гостей. Перший автобус відіде з Вестерн Евню о год. 1-шій, а другий в годині 3-тій по обіді на площу св. Миколая.

З приватних розмов серед громадянства вже можна сподіватися, що в неділю, 13-го липня ц. р. забавова площа св. Миколая буде заповнена численно веселою публикою, як що року.

На випадок дощу — вибір „Королеви" і забава відбудуться в Домі Віділів У. Н. Союзу при 841 Н. Вестерн Евню з початком о год. 4-тій пополудні.

А. І. Ко.

Листування Редакції

ВП. І. С., Г. П., Р. К; та всі ті, що запитували нас в справі дальших інформацій про **„Грошеву допомогу студентам"**, у зв'язку зі статею, надруковану під цим заголовком в „Свободі" з 18 червня. Інформації в цій справі походили від Загальної Ради для Американської Єдности і тому прохаємо скеровувати свої запити. Адреса Ради: Common Council for American Unity Willkie Memorial Building, 20 W. 40th St., New York 18, N. Y.

Посмертна Згадка

Михайло Ядловський, член бр. св. Володимира від. 65 У. Н. Союзу в Елизабет, Н. Дж. упокоївся по довгій і тяжкій недузі дня 9 липня 1952 року, проживши 48 років. Покійний походив з села Смереківці, повіт Горлиці, Західна Україна. До Злучених Держав прибув в 1931 році і зараз вписався до У. Н. Союзу.

Покійний був дякоучителем і диріґентом хору тов. Боян при церкві св. Володимира. Цей хор належав до славної вісімки, що виступала під диріґентурою бл. п. Михайла Гайворонського і О. Кошиця.

Покійний був спокійної вдачі, щирий працівник на полі церковнім і народнім, жертвенний на цілі народні і церковні і ніколи не відмовив своєї участи в різних імпрезах, концертах і театральних виступах.

Покійний був братом покійного Семена Ядловського, бувшого довголітнього головного урядника і предсідника У. Н. Союзу.

Похорон відбудеться в суботу дня 12 липня 1952 року в год. 10:30 рано з похоронного заведення Meekins Funeral Home, 43 South Broad Street, Elizabeth, N. J. до церкви св. Володимира.

Андрій Смит, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Дністер", від. 361, відбудуться в суботу, 12. липня, о год. 8. ввечорі, в домівці Укр. Катол. Ветеранів, 33 Е. 7. вул. Порядок зборів звичайний. Перед зборами приймається членські вкладки. — М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Собенко, кас.; Д. Барагура, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Любов", від. 45, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 13. липня. Проситься членів прийти послухати звітів з Конґресу УКК. Дальше повідомляємо, що хто не вирівняє своїх задовжень, щоб не жалував, коли буде суспендований. Просимо по змозі платити в літню пору бодай за кілька місяців наперед. — Т. Малик, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, о год. 8. ввечорі, в приміщенні Укр. Катол. Ветеранів, 33 Е. 7. вул. Просимо всіх членів прийти на час, вислухати звіту уряду і контр. комісії за піврік, а рівнож передадуть свої звіти делеґати з 5. Конґресу У.К.К. — І. Малець.

ҐЕМПСТЕД, Л. АЙ. — Дня 12. липня (субота), о год. 8. ввечорі відбудуться піврічні сходини Тов. „Запорізька Січ", від. 327, на які проситься всіх членів прибути. На сходинах буде звіт контр. комісії із піврічної господарки та делеґата відділу з 5. Конґресу У.К.К в Ню Йорку. До участи у сходинах запрошується всіх українців, які інтересуються працею відділу й суспільним українським життям. — Уряд.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ТАРЗАН, ч. 2869. Боротьба до перемоги.

Атлетичним похватом, (в який) він випадково попав був декілька років тому в боротьбі з великою мавпою, тепер Тарзан тримав безпорадного велитня коріяна.

„Я не хочу вбити тебе, Кемуру", ричав Тарзан, „але я буду змушений це зробити, якщо ти не скоришся".

Борюкаючись, коріян не відповів. Повільно Тарзан збільшував натиск. Нагло Кемуру задихався в агонії: „Досить! Я... піддаюся!"